

SAMEN STERK THUIS WONEN

**AGEING
in Place**

Foto: Mathias Lauringer

Zo kan het lukken

Impressum:

Ageing in Place Handboek

SPES Zukunftsakademie
Panoramaweg 1
AT-4553 Schlierbach

Auteurs:

Birgit Appelt
Ulrich Böll
Joep Kleinen
Christine Kompatscher
Eva Lubinger
Hanna Meyr
Klaudia Resch
Ralph Tangelder

Deze publicatie is vrij beschikbaar om te downloaden onder

www.vkkl.nl/themas/passende-woonvormen

Handboek Ageing in Place © 2026 is gelicentieerd onder CC BY-SA 4.0.

Om een kopie van deze licentie in te zien, bezoekt u

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Omslagfoto: Mathias Lauringer

Layout: vorSprung e.U. – Bianca Baumgartner, www.vorsprung.online

Fotorechten: de fotorechten van de in deze brochure gebruikte foto's
liggen, voor zover niet anders aangegeven, bij de auteurs.

September 2026

**Medegefinancierd door
de Europese Unie**

Disclaimer:

Dit werk is gefinancierd door de Europese Unie. De standpunten en meningen die hierin worden geuit, zijn echter uitsluitend die van de auteur(s) en weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs die van de Europese Unie of OeAD-GmbH. Noch de Europese Unie, noch OeAD-GmbH kan hiervoor aansprakelijk worden gesteld.

**SAMEN
STERK THUIS
WONEN** **AGEING
in Place**

Aangenaam wonen op latere leeftijd: waarom?

Demografische veranderingen stellen gemeenten en regio's voor nieuwe uitdagingen. Steeds meer mensen willen, ook als ze ouder zijn, zelfstandig, veilig en in hun vertrouwde omgeving blijven wonen. Tegelijkertijd staan in veel dorpskernen en stadscentra gebouwen en woningen leeg, terwijl aan de dorps- en stadsranden nieuwe woonwijken gebouwd worden. Er ontstaat zo een unieke kans om innovatieve woonvormen voor ouderen te creëren en zo een goede herbestemming van leegstaande panden in de kernen mogelijk te maken.

Aangenaam wonen op oudere leeftijd is veel meer dan levensloopbestendige woningen creëren.

Het gaat erom **sociale participatie** mogelijk te maken, met **behoud van zelfstandigheid**, eenzaamheid tegen te gaan en opname in een zorginstelling zo lang mogelijk uit te stellen. Juist ouderen hebben er baat bij om in hun vertrouwde sociale omgeving te kunnen blijven. Daar waar burens, vrienden en verenigingen bekende structuren zijn. Woonvormen in dorps- en stadskernen bieden de ideale voorwaarden om mensen midden in het maatschappelijke leven te integreren.

Van groot belang is de **ligging** van deze woonvormen. Goede ondersteuning op oudere leeftijd kan alleen dan gegarandeerd worden wanneer dagelijkse voorzieningen op loopafstand te bereiken

zijn. Huisartsen, apotheek, supermarkt, bank, kapper, horeca en openbaar vervoer moeten op maximaal 400 meter loopafstand bereikbaar zijn. Korte afstanden bevorderen de zelfstandigheid, zodat ouderen niet afhankelijk zijn van een auto of van hulp door familieleden. Bovendien bevordert het de levenskwaliteit en spontane sociale contacten.

Het **gebruik van leegstaande panden in dorps- en stadskernen** biedt tal van voordelen. Historische gebouwen en leegstaande panden kunnen gerenoveerd en omgetoverd worden tot levensloopbestendige appartementen. Hierdoor wordt deze kernen weer nieuw leven ingeblazen, terwijl de bestaande infrastructuur behouden blijft en er geen extra ruimte in beslag genomen wordt. Tegelijkertijd ontstaat nieuwe woonruimte, afgestemd op de behoeften van ouderen.

Denk bijvoorbeeld aan barrièrevrije woningen, gemeenschappelijke ruimtes en ondersteunende diensten.

Nieuwe woonvormen voor ouderen kunnen op verschillende manieren vormgegeven worden.

 Doorslaggevend is dat het mensen in staat stelt zelfstandig te blijven wonen en tegelijkertijd deel van een gemeenschap uit te maken.

Gemeenschappelijke ruimtes, gezamenlijke activiteiten of samenwerking met verenigingen en maatschappelijke organisaties, evenals vrijwilligerswerk versterken de onderlinge banden en helpen actief om eenzaamheid te bestrijden. De ontwikkeling van dergelijke woonvormen levert daarom een belangrijke bijdrage aan de **sociale en duurzame ontwikkeling van dorpen en steden.**

Gemeenten en gemeenschappen krijgen hiermee de kans hun kernen te versterken, leegstand zinvol te benutten en tegelijkertijd ouderen een waardig, actief en zelfstandig leven in hun vertrouwde omgeving te bieden.

TIP:

Deze projecten hebben ook een positieve invloed op andere doelgroepen, niet alleen op senioren. Hierdoor worden bewustwording en begrip binnen de gehele gemeenschap versterkt.

BEST PRACTICES

Voorbeelden

Als onderdeel van het AiP-project zijn een aantal Best Practice voorbeelden geïdentificeerd, waarvan sommige ter plaatse zijn bezocht. De belangrijkste informatie uit al deze voorbeelden is systematisch verzameld. Deze voorbeelden van goede praktijken zijn bedoeld als bronnen van ideeën, inspiratie en motivatie, maar niet als blauwdrukken die letterlijk in de eigen gemeenschap kunnen worden overgenomen.

Om dit document beknopt te houden, worden twee van de meer dan twaalf voorbeelden die in Duitsland, Italië, Nederland en Oostenrijk zijn verzameld, meer gedetailleerd beschreven. Meer voorbeelden zijn online te vinden op: www.vkkl.nl/themas/passende-woonvormen

Doel van dit werk was enerzijds de werkgroep een diepgaand inzicht te geven in reeds bestaande projecten, hoe ze tot stand gekomen zijn, uitgevoerd werden en hoe ze functioneren.

Anderzijds biedt **systematische inventarisatie** initiatiefnemers en geïnteresseerde dorpen en gemeenten een **snel overzicht** van wat elders al gerealiseerd is.

Meer voorbeelden van Best Practices...

...vind je via de bovenstaande link of door de QR-code te scannen.

GEDULD:

Let op, houd er rekening mee dat de realisatie van een collectief wonen project meerdere jaren kan duren. Dat hangt samen met de zes G's: geld, grond, gemeente, gebouw, gebruik en gemeenschap. En omdat dit proces lang kan duren, is geduld ook noodzakelijk.

FINANCIERING:

De financiering per project kan per land verschillen. Wet- en regelgeving kunnen sterk uiteenlopen. Over het algemeen kunnen overheden subsidies verstrekken, fondsen kunnen bijdragen leveren, bedrijven kunnen sponsoren en lokale gemeenschappen kunnen geld bijeenbrengen. In sommige landen investeren vermogende inwoners fiscaal voordelig.

PARTICIPATIE:

De betrokkenheid van bewoners, het maatschappelijk middenveld en professionele dienstverleners zorgt voor een grotere en bredere steun voor het project.

Wonen met service in Kleinzell

STRUCTUUR, GEBOUW EN FINANCIERING

HET GEBOUW:

Een voormalig pension in de dorpskern werd door de gemeente aangekocht en door middel van een erfpachtovereenkomst van 70 jaar overgedragen aan Haus Wiederstein GMBH & Co KG.

BOUWKUNDIGE OPZET:

10 Wooneenheden plus gemeenschappelijke woonruimtes (70 vierkante meter woonkamer, werkplaats, tuin, terras en binnenplein). Bovendien 180 vierkante meter commerciële ruimte als praktijkruimten, kantoren of ruimte voor coworking.

ORGANISATIE EN FINANCIERING:

Gerealiseerd door Haus Wiederstein

GMBH & CO via een erfpachtconstructie van 70 jaar. De financiering kwam tot stand dankzij publieke middelen en een **burgerparticipatiemodel** waarbij 31 co-investeerders een aandeel van **€ 1,9 miljoen** voor hun rekening genomen hebben.

BEDRIJFSVOERING EN AANBOD

ORGANISATIE MODEL:

Het project wordt geleid door de vereniging "Wonen met service in Kleinzell" (leden zijn geïnteresseerde burgers, bewoners en de gemeente). De focus ligt op zelfbeschikking, ondersteund door een gezamenlijk gefinancierde **woonbegeleider** en mobiele zorgdiensten. De vereniging haalt zijn inkomsten vooral uit huur en niet vrijwillige dienstverlening.

VOORZIENINGEN:

Er is een flexibel systeem. De bewoners kunnen zelfstandig koken in hun appartement, gezamenlijk maaltijden bereiden of gebruikmaken van een maaltijdservice.

ONDERSTEUNING:

De vereniging biedt hulp bij de verhuizing, technische hulp (mobieltje, TV), als ook een noodnummer en bemiddeling bij conflicten.

CONTACT MET DE DORPSGEMEENSCHAP

Het project dient als centraal ankerpunt en sociaal ontmoetingspunt voor het hele dorp.

OPENINGSTIJDEN:

De binnenplaats is dagelijks van **6.00 uur 's ochtends tot 20.00 uur 's avonds open voor alle inwoners** als een „doorgangsgebied“ om spontane ontmoetingen te bevorderen.

TERUGKERENDE EVENEMENTEN:

Een keer per week is er een **koffiemiddag** voor alle bewoners van Kleinzell. Bovendien is er maandelijks een **boerenmarkt** op de binnenplaats van het huis.

VRIJWILLIGERSNETWERK:

Betrokken inwoners en familieleden spelen een belangrijke rol in de vrijetijdsbesteding en de sociale ondersteuning.

COMMERCIËLE REVITALISATIE:

De geïntegreerde medische en kantoorruimtes zullen naar verwachting zorgen voor meer bezoekers en voorzieningen in het dorpscentrum.

VOORWAARDEN VOOR NIEUWE BEWONERS

ZORG NIVEAU:

Instroom is mogelijk tot maximaal zorgniveau 2 (Oostenrijk). Bewoners kunnen tot zorgniveau 4 blijven wonen.

ACTIVITEIT:

Bewoners moeten tot minstens **1 vaste activiteit** (tuin, koken, etc.) bereid zijn.

BETAALBAARHEID:

Het concept is zodanig ontwikkeld, dat het ook betaalbaar blijft voor mensen met een **minimuminkomen (AOW) of klein pensioen**.

Foto: Mathias Lauringer

PROFIEL:

WOHNEN MIT SERVICE IN KLEINZELL

Kleinzell im Mühlkreis 10
AT 4115 Kleinzell
+43 (0)664 885 143 63
www.wohnenmitservice.at
office@wohnenmitservice.at

Regina Pacis Vredepeel

STRUCTUUR, GEBOUW EN FINANCIERING

HET GEBOUW:

Een voormalige basisschool uit 1958. Na de sluiting in 2011 werd het gebouw grondig gerenoveerd en in 2023/2024 omgevormd tot een wooncomplex.

BOUWKUNDIGE OPZET:

Het object bevat **4 levensloopbestendige appartementen**. De historische gevel is behouden gebleven. Het interieur werd volledig aangepast aan hedendaagse eisen.

ORGANISATIE:

De **Stichting Regina Pacis Vredepeel**, een lokaal inwonerinitiatief, beheert dit project.

FINANCIERING:

Gerealiseerd door subsidies van de provincie Limburg en de gemeente Venray, aangevuld met sociale leningen en grote inzet van de vrijwilligers uit het dorp. Het gebouw werd voor 1 euro geschonken, met als voorwaarde dat het minimaal 20 jaar gebruikt zou worden als sociale voorziening.

BEDRIJFSVOERING EN AANBOD

STATUS:

Officieel in gebruik sinds **augustus 2024**.

WOONCONCEPT:

Focus op **sociale woningbouw** en het versterken van de leefbaarheid binnen Vredepeel.

ORGANISATIEMODEL:

- **Zelfstandigheid:** Huurders wonen zelfstandig in hun appartement.
- **Geen zorg in huis:** Er is geen vaste zorgaanbieder. Bewoners regelen zelf **thuiszorg** via externe aanbieders (gefinancierd via WMO of Wlz).
- **Gemeenschap:** Het project maakt gebruik van het „huiskamerprincipe“, waarbij vrijwilligers uit het dorp sociale contacten en informele hulp (buren-hulp) bieden.

VERBINDING MET DE DORPSGEMEENSCHAP

Regina Pacis is een sterk voorbeeld van burgerkracht en gemeenschapsonwikkeling en is erop gericht om het sociale hart van het dorp te versterken.

BEHOUD VAN EEN MARKANT PUNT:

Door de oude basisschool te behouden, is een gebouw bewaard gebleven waar bijna elke inwoner een persoonlijke band mee heeft. Dit zorgt voor een hoge mate van acceptatie en een sterke emotionele verbondenheid in het hele dorp.

IN VERTROUWDE OMGEVING BLIJVEN:

Het project maakt het voor bewoners mogelijk in hun vertrouwde sociale omgeving te blijven. Sociale netwerken (familie, burens, vrienden) blijven intact. In plaats van te moeten verhuizen naar een ver weg gelegen seniorencomplex.

LAAGDREMPELIGE ONTMOETING:

Het gebouw fungeert als een sociaal ankerpunt. Het is niet slechts een particulier woonhuis, maar symboliseert ook een leefgemeenschap, waarbij vrijwilligers uit het dorp de bewoners actief ondersteunen.

HET VERSTERKEN VAN DE KERN:

Samen met de kerk en het gemeenschapshuis vormt de verbouwde voormalige school een centrale „dorps campus“ die de dorpskern weer doet leven.

VOORWAARDEN VOOR NIEUWE BEWONERS

SOCIALE CRITERIA:

Aangezien dit een gesubsidieerde woning betreft, gelden de Nederlandse inkomensgrenzen voor sociale huur.

LOKALE BINDING EN DOELGROEPEN:

De voorkeur gaat uit naar mensen uit **Vredepeel** of met een aantoonbare sterke binding met het dorp om de dorpskern levendig te houden

- **Ouderen en zorgbehoevenden:** Mensen die afhankelijk zijn van barrièrevrije woningen.
- **Jongvolwassenen:** Om de integratie tussen generaties in het dorp te bevorderen.

SOCIAAL EIGENDOM:

Van bewoners wordt verwacht dat zij bereid zijn zich actief op te stellen /in te zetten voor de woongemeenschap en het concept van wederzijdse ondersteuning omarmen.

PROFIEL:

REGINA PACIS VREDEPEEL

Johan van Wyttendorstweg 1C
5816 AH Vredepeel

<https://katalys.nl/projecten/zorgappartementen-in-een-oude-school/>

Lessen uit de Best Practices

Wanneer we de verschillende voorbeelden uit de Best Practices vergelijken, vallen een aantal punten op die van belang zijn bij de ontwikkeling van nieuwe projecten.

STRUCTUUR, GEBOUWEN EN FINANCIERING

BOUWKUNDIGE DIVERSITEIT:

Projecten ontstaan zowel door **nieuwbouw** als door **renovatie** en **herbestemming** van bestaande gebouwen zoals scholen, pensions, boerderijen, bakkerijen en kloosters. Het herbestemmen van karakteristieke, leegstaande panden in de dorpskern waarborgt het architectonisch erfgoed en de **acceptatie door de bevolking**, vergemakkelijkt de integratie in de dorpsgemeenschap en zorgt voor korte afstanden en goede verbindingen met de dorpsvoorzieningen.

OPZET EN OMVANG:

De opzet varieert sterk en wordt **per situatie afgestemd** op de behoeften van de gemeenschap. De voorbeelden lopen uiteen van kleinschalige faciliteiten (4 woningen) tot grote wooncomplexen met gastenverblijven, gemeenschappelijke ruimtes (trefpunt), werkplaatsen, tuinen en landbouwgrond.

MULTIFUNCTIONEEL GEBRUIK:

In de gebouwen bevinden zich **ruimtes voor dienstverleners** (fysiotherapeuten, huisartsen), coworking plekken, ateliers voor jonge kunstenaars, maar ook ruimtes voor **dorpsinitiatieven** (muziekrepetitielokaal, Yoga).

FINANCIERING:

De realisatie van projecten gebeurt via een **mix** van publieke middelen, sociale leningen en innovatieve vormen van inwonerparticipatie (bv. inwoners investeren en kunnen mede-eigenaar worden).

Er bestaat kortom geen „ideaal gebouw“, maar eerder „het voor onze gemeenschap passende gebouw“; de grootte, het ontwerp en de financiering zijn gebaseerd op het individuele concept (maatwerk).

BEDRIJFSVOERING EN AANBOD

WOONCONCEPT:

Levensloopbestendig wonen staat centraal, al dan niet met dienstverlening. De woonlasten zijn ook voor mensen met een minimum inkomen op te brengen.

ZORG EN ONDERSTEUNING:

- Een **mix** van professionele dienstverlening (mobiele zorgverlening) en vrijwilligerswerk.
- **Aanbod** zoals dagopvang, gezamenlijke maaltijden, dagbesteding en activiteitenbegeleiding.
- Helpen van mensen om weer te **re-integreren** op de arbeidsmarkt.

MEERWAARDE VOOR ALLE GENERATIES:

De projecten zijn **niet uitsluitend woonvoorzieningen voor ouderen**. Ze bieden vaak ook woonruimte voor jonge gezinnen en jongvolwassenen. Samenwerkingsprojecten en activiteiten zoals kinderopvang stimuleren het sociale contact tussen generaties.

VERBINDING MET DE LOKALE GEMEENSCHAP:

Het huis fungeert als **sociaal ankerpunt** door:

- Het huis fungeert als sociaal ankerpunt door.
- Inwonerloketten en trefcentra voor het hele dorp.
- Actieve hulp van de burens en de bereidheid van bewoners om kleine klusjes (tuinieren, koken) voor de gemeenschap op zich te nemen.

TIP:

Een groep mensen, die samen aan een collectief wonen project wil werken, vormt niet automatisch een goed op elkaar ingespeeld team. Een onafhankelijke procesbegeleider richt zich op teambuilding, maar ook op de processen achter de inhoud. Dat vergroot de kans op een goede samenwerking binnen het team.

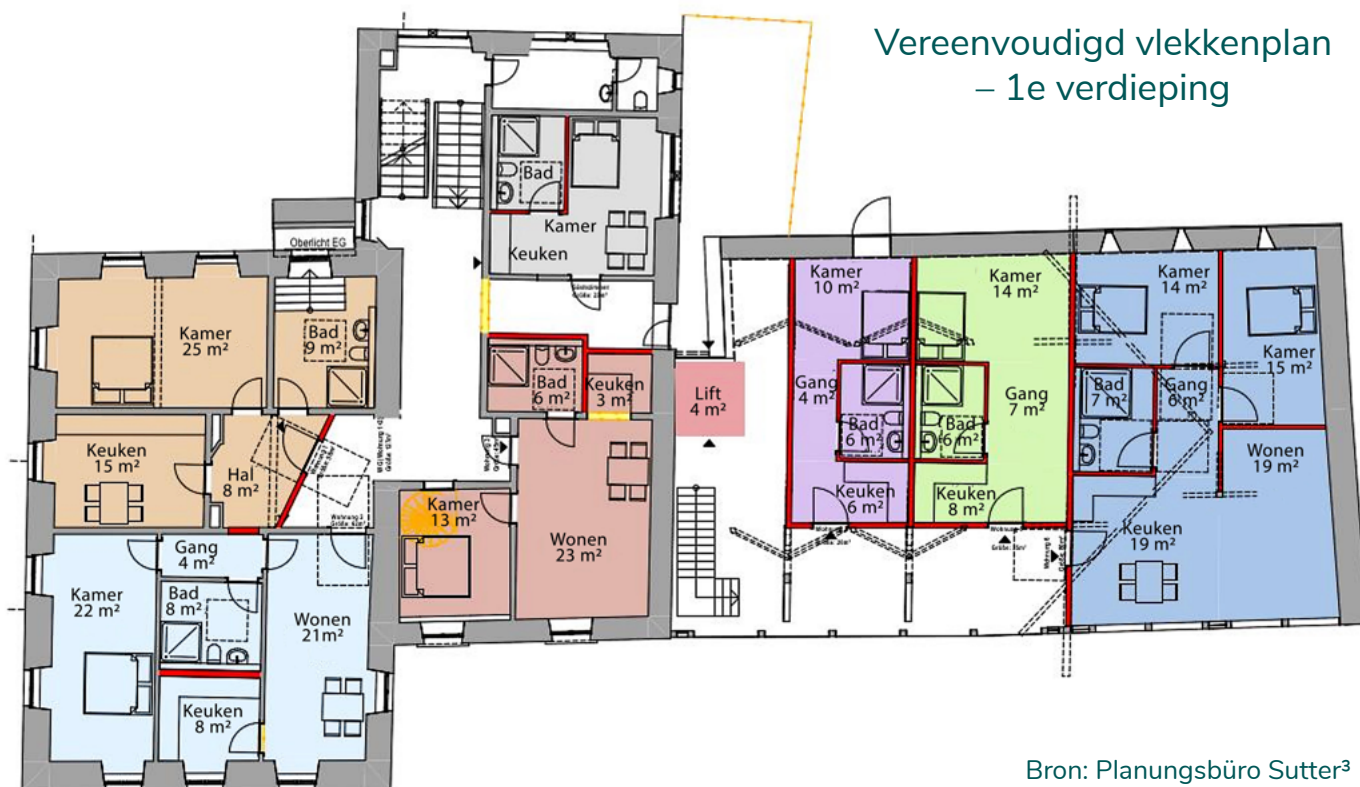
VEREENVOUDIGD VLEKKENPLAN:

Een vereenvoudigd vlekkenplan, ontwikkeld door een architecten- of stedenbouwkundig bureau op **basis** van de bestaande plattegrond, vormt de basis voor verdere overwegingen van het projectteam en een eerste financiële haalbaarheidsstudie.

Belangrijkste eisen voor collectieve woonprojecten zijn:

- Appartementen moeten toegankelijk zijn voor mensen met een beperking
- Appartementen van 30 tot 55 m²
- Appartementen voor 1-2 personen, eventueel ook clusterwoningen
- Flexibele ruimtes – aanpasbaar aan veranderende behoeften
- Gemeenschappelijke ruimte met verbinding naar de buurt/ gemeenschap en ook beschikbaar voor externe bezoekers

Vereenvoudigd vlekkenplan
– 1e verdieping

Bron: Planungsbüro Sutter³

SAMENVATTING EN CONCLUSIE

Elk project is **uniek** en moet afgestemd worden op de specifieke behoeften van de betreffende gemeenschap (maatwerk). Er bestaat geen standaardoplossing, Het succes hangt af van hoe leegstaande panden benut worden, hoeveel investeerders en vrijwilligers gemobiliseerd kunnen worden.

Deze projecten zorgen voor enorme **verbeteringen voor alle bevolkingsgroepen** door de dorpskern nieuw leven in te blazen, zorgkosten te verminderen en de sociale infrastructuur (dienstverleners/zorg) te versterken voor de hele gemeenschap.

HET MODULAIRE PROCES

Van idee tot gemeenschapsproject

Veel goede ideeën in gemeenschappen beginnen met het gevoel: “Eigenlijk moeten we iets doen.” Misschien staat een gebouw leeg. Misschien willen ouderen in hun dorp blijven wonen, maar merken dat hun huis te groot of niet meer goed toegankelijk is. Misschien groeit binnen het gemeentebestuur het besef dat goed oud worden niet slechts een persoonlijke wens maar ook een maatschappelijke opgave voor de toekomst is.

Het **modulaire stappenplan**, dat binnen dit Europese project ontwikkeld is, helpt om een idee naar een haalbaar doel te tillen. Niet alles hoeft vanaf het prille begin duidelijk te zijn. Stap voor stap op weg naar een visie, een plan en uiteindelijk naar realisatie. Dat maakt het hele proces zo waardevol: het stappenplan biedt een duidelijke **opbouw**, zonder te overvragen.

 Een project rond waardig wonen op oudere leeftijd is nooit slechts een bouwproject.

Natuurlijk draait het om de gebouwen, toegankelijkheid, financiering en beheer. Maar de kernvraag is hoe mensen op leeftijd zelfstandig, met ondersteuning in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen. Daarvoor is een **participatief proces** nodig waarbij gemeentebestuur, inwoners, politiek, eigenaars, vakmen-

sen, investeerders en mogelijke andere partners samenwerken.

Het stappenplan maakt duidelijk in welke fase welke vragen van belang zijn. In de beginfase staat afstemming met de gemeente centraal. Vervolgens komen in de analyse o.a. de volgende vragen aan bod: Welke demografische ontwikkelingen zijn er? Welke moeilijke woon-situaties worden verwacht? Welke gebouwen komen in aanmerking? Welke voorzieningen ontbreken? De volgende fase kan starten wanneer geïnteresseerde inwoners en beleidsmakers van de gemeente gezamenlijk begrijpen waarom dit thema belangrijk is.

Enquêtes en gesprekken met buurtbewoners helpen om de precieze **behoeften** in kaart te brengen. Ze onthullen wat mensen in de gemeenschap echt nodig hebben en wat ze zich kunnen voorstellen.

Uit betrokkenheid kan de bereidheid ontstaan om actief mee te werken. Juist dan is een **kartrekkersteam** van belang: een groep mensen die verantwoordelijkheid neemt, contacten legt, informatie verzamelt en zorgt dat alles loopt.

Een belangrijke rol is weggelegd voor de **procesbegeleider**. Deze bewaakt de rode draad, structureert bijeenkomsten, documenteert resultaten en helpt uit gesprekken concrete stappen te ventileren. De procesbegeleider neemt de verantwoordelijkheid niet over van de gemeenschap, maar stelt betrokken inwoners, wethouders, ambtenaren en gemeenteraadsleden in staat om gezamenlijk actie te ondernemen.

 Het is van belang om een inspirerende visie te ontwikkelen die verder reikt dan het gebouw zelf.

TIP:

Zorg ervoor, dat een nieuw project een breed politiek draagvlak kent. Dat betekent, niet alleen de verantwoordelijk wethouder, maar juist alle politieke partijen van links tot rechts binnen de gemeente aan boord halen.

Het gaat niet alleen om een huis te verbouwen. Het gaat erom een plek te creëren waar zelfstandig wonen, ontmoetingen, ondersteuning en het vormen van een gemeenschap samenkomen. Deze visie helpt later bij de locatiekeuze, haalbaarheid, financiering, organisatiestructuur en public relations.

Het proces voorkomt **valkuilen** als: te vroeg focussen op één gebouw, financiering en verantwoordelijkheden te laat bespreken of alle thema's tegelijkertijd willen bespreken. In plaats daarvan worden complexe taken opgedeeld in beheersbare stappen. Dit maakt het mogelijk om werkgroepen te vormen, expertise te benutten en beslissingen voor te bereiden.

Uiteindelijk gaat het niet alleen om het realiseren van een verbouwing, maar om het idee erachter. Een collectief woonproject komt door mensen, kansen, samenwerking en betrouwbaarheid tot leven. Daarom houdt het modelproces vanaf het allereerste begin rekening met de combinatie van wonen en dienstverlening.

Het ideale modulaire proces is geen starre handleiding, maar een routekaart.

TIP:

De samenstelling van het kartrekkersteam kan gedurende het proces veranderen. Het helpt om duidelijke tussendoelen te stellen van maximaal een paar maanden. In een nieuwe fase kunnen dan eventueel nieuwe personen aansluiten. Zo blijft de energie en dynamiek behouden en ontstaan er nieuwe impulsen.

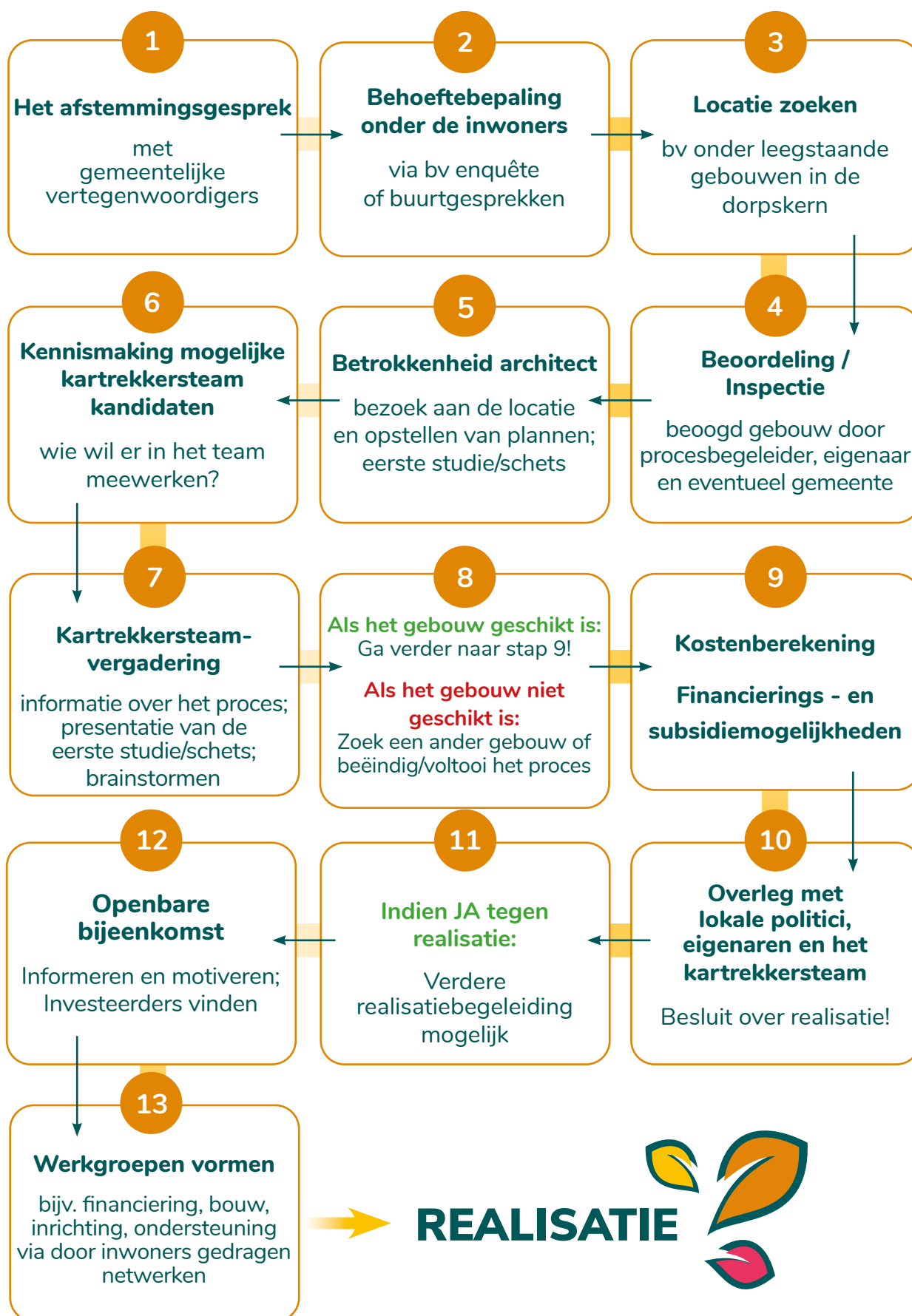
Het proces wekt vertrouwen omdat niet alles onmiddellijk hoeft te worden opgelost. Het bouwt vertrouwen op omdat een idee uitgroeit tot een begrijpelijk uitgewerkt project. En het versterkt de gemeenschap omdat inwoners en politici de verantwoordelijkheid delen.

De belangrijkste eerste stap is niet het meteen vinden van de perfecte oplossing. De belangrijkste eerste stap is het proces opstarten - met een eerlijke kijk op de situatie, een kleine groep betrokken mensen, politieke duidelijkheid en een goede procesbegeleiding. Daaruit kan meer ontstaan dan alleen een woonproject. Het kan uitgroeien tot een nieuwe vorm van gemeenschapszin.

HET MODULAIRE PROCES

Veel Dank!

Hartelijk dank aan alle initiatiefnemers van gemeenschappelijke woonprojecten in Duitsland, Oostenrijk, Italië en Nederland, die bijgedragen hebben aan deze publicatie. Dank voor jullie medewerking, tips en ervaringen, die met ons gedeeld zijn.

PROJECTPARTNERS

SPES GmbH

Panoramaweg 1
4553 Schlierbach
Oostenrijk
<https://www.spes.co.at/>

Spes e.V.

Okenstraße 15
79108 Freiburg
Duitsland
<https://www.spes.de/>

VKKL - Vereniging Kleine Kernen Limburg

Berikstraat 11A
6082AM, Buggenum
Nederland
<https://www.vkkl.nl/>

SOPHIA - Cooperativa Sociale Di Ricerca Per L'Innovazione Sociale

Piazza Mazzini 50-56
39100 Bolzano (BZ)
Italië
<https://www.coopsophia.eu/>

Medegefinancierd door
de Europese Unie

